

Sygn. akt I C 824/10

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 lipca 2013r.

Sąd Okręgowy Lublinie I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący Sędzia Sądu Okręgowego Zofia Homa

protokolant sekr. sądowy Edyta Stanisławek – Krukowska

po rozpoznaniu w dniu 22 lipca 2013r. w Lublinie

na rozprawie

sprawy z powództwa T. G.

przeciwko Powiatowi (...)

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego Powiatu (...) na rzecz powoda T. G. kwotę 50 000,00 (pięćdziesiąty tysięcy) złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 15 grudnia 2010 roku do dnia zapłaty;

II. w pozostałym zakresie powództwo oddala;

III. nie obciąża powoda T. G. kosztami procesu;

IV. przejmuje na rachunek Skarbu Państwa nieuiszczone koszty sądowe od których powód był zwolniony.

Sygn. akt I C 824/10

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 29 października 2010 roku (data stempla pocztowego

k. 22) powód T. G. wniósł o zasądzenie od pozwanego Powiatu (...) łącznie kwoty 210.750,00zł, w tym kwoty:

- 190.000,00zł tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 3 sierpnia 2010 roku do dnia zapłaty;
- 15.350,00zł tytułem odszkodowania z racji zwiększonych potrzeb wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 3 sierpnia 2010 roku do dnia zapłaty;
- 450,00zł miesięcznie, płatnej z góry do dnia 10-go każdego miesiąca, począwszy od dnia 1 maja 2010 roku wraz z ustawowymi odsetkami w przypadku uchybienia płatności którejkolwiek z rat.

Ponadto powód wniósł o zasądzenie od pozwanego na swoją rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu żądania wskazano, że w wyniku wypadku w trakcie zajęć wychowania fizycznego z dnia 16 listopada 2007 roku, podczas wykonywania skoku kucznego przez skrzynię, powód doznał niestabilnego zwichnięcia tylnego

biodra prawego, złamania gałęzi prawej kości łonowej oraz porażenia nerwu strzałkowego prawego. Podniesiono, iż zajęcia nie były dostosowane do warunków fizycznych i wydolności powoda, nadto wskazano, iż nauczyciel nie przeprowadził lekcji prawidłowo oraz nie zachowano podstawowych warunków bezpieczeństwa wykonywania ćwiczeń (pozew wraz z uzasadnieniem k. 2-15).

W odpowiedzi na pozew Powiat (...) wniósł

o oddalenie powództwa w całości. W uzasadnieniu swojego stanowiska pozwany wskazał, że lekcja wychowania fizycznego była prowadzona zgodnie z metodyką doskonalenia techniki skoku kucznego przez skrzynię, przed wykonaniem skoku został przeprowadzony instruktaż oraz rozgrzewka obejmująca ćwiczenia przygotowujące do doskonalenia skoku kucznego przez skrzynię. Zdaniem pozwanego – roszczenia powoda objęte niniejszym pozwem są nieuzasadnione i nieudowodnione (odpowiedź na pozew k. 38-41).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 16 listopada 2007 roku, powód T. G. (aktualnie lat 23) był uczniem II klasy Liceum Ogólnokształcącego w Ł.. W trakcie zajęć wychowania fizycznego wykonując ćwiczenie skok przez skrzynię powód, po wykonaniu przeskoku, nieprawidłowo wylądował na materacu i upadł za skrzynią na prawy bok. Lekcja wychowania fizycznego, w tym nauka ćwiczenia „skok kuczny przez skrzynię” była przeprowadzona prawidłowo, zgodnie ze wskazaniami wiedzy fachowej, asekuracja osób wykonywujących ćwiczenie została wykonana prawidłowo. W dacie wypadku powód był osobą otyłą (około 110-115kg) i mierzył około 190 cm wzrostu. Powód posiadał zwolnienie lekarskie z biegów długodystansowych i ćwiczeń wysiłkowych, nie było obiektywnych przesłanek by nie dopuścić powoda do wykonywania ćwiczenia „skok kuczny przez skrzynię” (zaświadczenie lekarskie k. 49, zeznania A. M. k. 200, zeznania P. B. k. 199v-200, zeznania D. S. k. 199v, zeznania P. M. k. 197v-199v, opinia biegłego k. k. 236-242, k.223-227 i k. 326).

Następnie karetką pogotowia ratunkowego powód został przetransportowany do szpitala w Ł.gdzie został przyjęty do Oddziału Chirurgii Ogólnej i Urazowej Zakładu Opieki Zdrowotnej w Ł.. Po przeprowadzonym badaniu stwierdzono u powoda:

- zwichnięcie prawego biodra,
- złamanie kości miednicy,
- porażenie nerwu strzałkowego prawego, pod postacią zniesienia ruchów prawej stopy.

Powód został poddany leczeniu zachowawczemu, wykonano skuteczną repozycję zwichnięcia w znieczuleniu ogólnym. Po zabiegu doszło do kolejnego zwichnięcia biodra (historia choroby k. 153-154, karta informacyjna k. 155-159).

Następnie powód został przekazany do dalszego leczenia do Oddziału Ortopedyczno – Urazowego (...)w S., gdzie przebywał w okresie od dnia 17 listopada 2007 roku do dnia 21 listopada 2007 roku. W wykonanym badaniu KT miednicy stwierdzono złamanie panewki prawego stawu biodrowego, złamanie głowy kości udowej i prawego guza kulszowego oraz krwiaka w tkankach miękkich wewnątrz panewki i przypanewkowo. Zastosowano u powoda wyciąg bezpośredni nadkostkowy prawej kończyny dolnej. Po konsultacji neurologicznej stwierdzono u powoda niedowład prawej stopy w zakresie jej zginania grzbietowego i zastosowano leczenie farmakologiczne o działaniu przeciwzapalnym i przeciwozrękowym (k. 148-152).

W celu dalszego leczenia powód został przekazany do Kliniki Ortopedii

z Oddziałem Uszkodzeń i Patologii Miednicy (...)w O., gdzie przebywał w okresie od dnia 21 listopada 2007 roku do dnia 14 grudnia 2007 roku. W dniu przyjęcia stwierdzono u powoda zaburzenia funkcji neurologicznych, a mianowicie brak zgięcia grzbietowego stopy oraz palców, osłabione zgięcie podeszwowe stopy oraz palców, osłabienie czucia na bocznej powierzchni podudzia i kostki bocznej, uczucie drętwienia palców II-V.

W karcie informacyjnej leczenia szpitalnego rozpoznano złamanie tylnej panewki prawego stawu biodrowego oraz niedowład części strzałkowej nerwu kulszowego prawego. Powód w dniu 23 listopada 2007 roku został poddany leczeniu operacyjnemu w postaci repozycji stawu i złamania oraz zespolenia złamania poprzecznego z tylną kolumną panewki prawego stawu biodrowego. W trakcie zabiegu operacyjnego stwierdzono cechy stłuczenia nerwu kulszowego oraz jego ucisk przez odłam kostny, co usunięto w trakcie zabiegu. Po zabiegu zastosowano leczenie farmakologiczne uzupełniające. Powód został wypisany do domu spionizowany, z zaleceniem chodzenia z częściowym odciążaniem prawej kończyny dolnej w asekuracji kul łokciowych oraz wykonywania ćwiczeń izometrycznych (tj. napinania) mięśni podudzia i uda. Stwierdzono nieznaczną poprawę w zakresie funkcji części strzałkowej nerwu kulszowego prawego (k. 144 i k. 145).

Następnie, w okresie od dnia 8 do 31 stycznia 2008 roku powód przebywał w tej samej placówce medycznej w celu rehabilitacji ze względu na ograniczenie ruchomości stawu skokowego oraz utrzymujące się objawy niedowładu nerwu kulszowego prawego, które sprowadzały się do zaburzeń czynności nerwu strzałkowego. W leczeniu stosowano elektrostymulację nerwu strzałkowego (k. 145).

W wykonanym u powoda w dniu 18 stycznia 2008 roku badaniu elektromiograficznym gałęzi końcowych nerwu kulszowego, stwierdzono uszkodzenie włókien ruchowych nerwu strzałkowego prawego zaopatrujących prostownik palców krótki oraz cechy zaburzenia przewodnictwa w zakresie włókien ruchowych nerwu piszczelowego prawego pochodzenia demielinizacyjnego-aksonalnego (k. 139).

W okresie od dnia 17 czerwca do dnia 11 lipca 2008 roku powód odbył leczenie w Oddziale Rehabilitacji SPZOZ w K. (k. 122-139). Po przyjęciu, po przeprowadzonym badaniu stwierdzono ograniczenia ruchomości w stawach biodrowym i kolanowym prawym oraz w stawie skokowo – goleniowym prawym, tj. brak prostowania (zginania grzbietowego), stałe ustawienie końsko-szpotałe prawej stopy, prawidłowe zginanie (podeszwowe), odwracanie i nawracanie stopy oraz prawidłowy zakres ruchów palucha i pozostałych palców. Ponadto stwierdzono prawidłowe odruchy kolanowe i podeszwowe, brak odruchu skokowego prawego, osłabienie czucia na stopie i podudziu prawym nie stwierdzono objawów drażnienia nerwu kulszowego (ujemny objaw Lasegue 'a) (k. 123). W leczeniu zastosowano ćwiczenia oraz zabiegi fizykoterapeutyczne. W wyniku leczenia uzyskano zmniejszenie przykurczów stawowych i wzmocnienie mięśni obręczy biodrowej i kończyn dolnych, natomiast nie uzyskano powrotu funkcji nerwu strzałkowego. Powód został wypisany do domu z zaleceniem kontynuowania ćwiczeń i zabiegów rehabilitacyjnych oraz przyjmowania leku przyczyniającego się do usprawniania procesów metabolicznych w nerwach (Neurex).

W okresie od dnia 31 lipca do dnia 29 sierpnia 2008 roku powód przebywał w Klinice Ortopedii i Rehabilitacji (...)w L.z powodu niewydolności bólowej i przykurczu prawego biodra i kolana oraz opadania prawej stopy. Stwierdzono dysfunkcję nerwu strzałkowego i zastosowano zabiegi kinezyterapeutyczne oraz fizykoterapeutyczne. Przy wypisie zalecono stosowanie do chodzenia aparatu ortopedycznego AFO na podudzie prawe, między innymi stabilizującego opadającą prawą stopę.

W okresie od dnia 2 do 19 września 2008 roku powód przebywał w Klinice Ortopedii (...) w O.w celu przeprowadzenia artroskopii stawu kolanowego prawego z powodu uszkodzenia chrząstki stawowej rzepki i przerostu maziówki. Według oceny klinicznej stwierdzono poprawę funkcji nerwu strzałkowego pod postacią ograniczenia obszaru niedoczulicy do bocznej powierzchni prawego podudzia, przy utrzymującym się nadal braku czynnego prostowania prawej stopy, bez zaburzeń ruchomości w stawach goleniowo- skokowych oraz palców, bez zaburzeń trofiki, bez innych objawów dysfunkcji nerwu kulszowego (karta informacyjna k. 103-106).

W okresie od dnia 15 lipca do dnia 5 sierpnia 2009 roku powód odbywał leczenie stacjonarne w Oddziale Rehabilitacji Chorych ze Schorzeniami Narządu Ruchu w K.. W odniesieniu do stanu neurologicznego powoda stwierdzono nieprawidłowe końsko – szpotałe ustawienie prawej stopy z ograniczeniem prostowania biernego, osłabienie siły mięśni prostowników stopy oraz w niewielkim stopniu zginaczy stopy, prawidłową funkcję pozostałych mięśni

kończyn dolnych, zaburzenia czucia w okolicy bocznej kostki i grzbietu stopy, mniejsze zaburzenia czucia w okolicy podeszwy. W zastosowanym leczeniu nie uzyskano poprawy. Przy wypisie do domu zalecono stosowanie podciągu gumowego stopy prawej do chodzenia oraz wykonywanie ćwiczeń.

W dniach od 15 września do dnia 2 listopada 2009 roku powód ponownie przebywał w Klinice Ortopedii w Oddziale Uszkodzeń i Patologii Miednicy (...)w O.w celu przeprowadzenia zabiegu usunięcia zespołów z panewki stawu biodrowego oraz przeprowadzenia zabiegu operacyjnego endoprotezo plastyki stawu biodrowego z powodu jego pourazowej deformacji. Stwierdzono poprawę w zakresie funkcji nerwu strzałkowego – w zakresie poprawy czucia oraz niewielkiego ruchu zginania grzbietowego prawej stopy. Przy wypisie zalecono stosowanie ortezy na opadającą stopę (historia choroby k. 92-94).

W okresie od dnia 25 marca 2008 roku do dnia 25 listopada 2009 roku powód kilkakrotnie korzystał z ambulatoryjnych zabiegów rehabilitacyjnych w Poradni Rehabilitacyjnej (...) w Ł.(k. 93-94).

W dniach od 8 do 29 marca 2010 roku powód ponownie przebywał w Oddziale Rehabilitacji (...) w O., gdzie poza usprawnianiem narządu ruchu stosowano także elektrostymulację nerwu strzałkowego prawego oraz laser i solux na okolicę splotu krzyżowego. Powód opuścił oddział z utrzymującym się niedowładem nerwu strzałkowego, z zaleceniem wykonywania ćwiczeń w domu oraz stosowania ortezy nocnej i dziennej na prawe podudzie.

Według biegłego sądowego specjalisty z zakresu chirurgii, ortopedii i rehabilitacji medycznej dr. n. med. Z. K., w wyniku wypadku z dnia 16 listopada 2007 roku powód doznał niestabilnego zwichnięcia tylnego biodra prawego, złamania tylnej kolumny panewki prawego stawu biodrowego, złamania gałęzi prawej kości łonowej, pourazowego niedowładu części strzałkowej nerwu kulszowego po stronie prawej, stanu po endoprotezoplastyce prawego stawu biodrowego z powodu jałowej martwicy głowy kości udowej po przebytym złamaniu panewki stawu biodrowego z jego zwichnięciem, co spowodowało trwałe uszczerbek na zdrowiu powoda na poziomie 40%. Powód od dnia wypadku do października 2009 roku wymagał opieki i pomocy ze strony osób drugich w codziennym funkcjonowaniu. Powód od dnia wypadku wymagał też stałej rehabilitacji w zakresie utrzymania funkcji stawów: biodrowego, kolanowego i skokowego prawej kończyny dolnej oraz reinerwacji prawego nerwu kulszowego. Obecnie powód również wymaga systematycznej rehabilitacji. W ocenie biegłego, powód z uwagi na protezoplastykę prawego stawu biodrowego powód ma ograniczenia w dźwiganiu ciężarów powyżej 25kg, nie może przebywać w środowisku z wibracjami z powodu możliwości obluźwania się protezy, powód ma ograniczenia podczas chodzenia po nierównym terenie, po górach, po drzewach. Zdaniem biegłego, rokowania na przyszłość są umiarkowanie korzystne i są uzależnione od ogólnej kondycji powoda oraz odporności na infekcje, które niosą ryzyko obluźwania protezy. Obluźwanie protezy polega na oddzieleniu się protezy od tkanki kostnej, od panewki miednicy lub trzonu kości udowej. Przyczyną obluźwania może być infekcja, uraz lub przeciążenie stawu biodrowego. Konsekwencją obluźwania jest niewydolność stawu biodrowego i konieczność ponownego leczenia operacyjnego. U powoda występuje osłabione czynne zgięcie grzbietowe prawego stawu skokowego, zakres unerwienia czuciowego prawego nerwu strzałkowego jest w pełnym zakresie. Powód porusza się bez laski z wysokim unoszeniem prawego podudzia z obawy przed zaczepieniem o podłoże z powodu opadania stopy z elementem czynnego ruchu zgięcia grzbietowego. Długości kończyn powoda obecnie są jednakowej długości zatem nie ma obawy powikłań istniejącego stanu w postaci problemów z kręgosłupem i stawami krzyżowo – biodrowymi (opinia biegłego sądowego z zakresu chirurgii, ortopedii i rehabilitacji medycznej k. 280-285 i k. 311-313).

Z opinii biegłego sądowego neurologa dr n. med. B. C. wynika, iż zasadnicze obrażenia doznane przez powoda w wypadku z dnia

16 listopada 2007 roku stanowiły urazy w narządzie ruchu, tj. zwichnięcie prawego stawu biodrowego i złamania kości miednicy. Wtórny następstwem tych urazów było naciągnięcie i stłuczenie nerwu kulszowego na poziomie miednicy, z zaburzeniem czynności włókien nerwowych tworzących nerw strzałkowy prawy. Dysfunkcja nerwu strzałkowego przejawiała się zaburzeniem ruchu zginania prawej stopy oraz osłabieniem czucia powierzchniowego na skórze pokrywającej boczno-dolną powierzchnię podudzia oraz grzbiet stopy prawej. Uszczerbek na zdrowiu powoda w związku z dysfunkcją nerwu strzałkowego prawego wynosi 3% i ma charakter trwały. Leczenie uszkodzeń w narządzie ruchu u powoda prowadzone było w placówkach publicznej służby zdrowia. Dysfunkcja jednego nerwu strzałkowego nie sprowadza u powoda znaczących ograniczeń w życiu codziennym powoda obecnie oraz nie są spodziewane takie ograniczenia w przyszłości. Jak wskazała biegła, powód ma w nieznacznym stopniu zmniejszoną wydolność chodzenia, co może objawiać się szybszą męczliwością podczas pokonywania dłuższych dystansów, jednak porusza się on w pełni samodzielnie, w prawidłowym tempie, bez niezbędnej konieczności wspomagania przyrządami ortopedycznymi (opinia biegłego sądowego neurologa k. 253-256 i k. 326).

W ocenie biegłego sądowego specjalisty z zakresu chorób wewnętrznych, medycyny rodzinnej oraz medycyny szkolnej i sportowej lek. P. Z., brak jest podstaw do stwierdzenia, iż przeprowadzenie zajęć z wychowania fizycznego na auli szkolnej, która posiada powierzchnię z płytek PCV nie było prawidłowe z punktu widzenia bezpieczeństwa i higieny. Zdaniem biegłego, zajęcia z wychowania fizycznego z dnia 16 listopada 2007 roku były przeprowadzone zgodnie ze wskazaniami wiedzy fachowej oraz z uwzględnieniem przepisów Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 roku w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach. W ocenie biegłego, nauka ćwiczenia „skok kuczny przez skrzynię” została wykonana zgodnie ze wskazaniami wiedzy fachowej. Biorąc pod uwagę warunki fizyczne powoda, tj. otyłość (około 110-115kg w dacie wypadku) i około 190 cm wzrostu oraz fakt zwolnienia z biegów długodystansowych i ćwiczeń wysiłkowych, nie było obiektywnych przesłanek by nie dopuścić powoda do wykonywania ćwiczenia „skok kuczny przez skrzynię”. Biegły wskazał, że nie można wykluczyć, iż asekuracja osób wykonywujących ćwiczenie w trakcie zajęć w dniu 16 listopada 2007 roku została wykonana nieprawidłowo. Możliwe jednak, iż potknięcie powoda i upadek było na tyle nieoczekiwane, że osoby asekurujące nie były w stanie prawidłowo zareagować z przyczyn od nich niezależnych (opinia biegłego sądowego z zakresu chorób wewnętrznych, medycyny rodzinnej oraz medycyny szkolnej i sportowej k.223-227 i k. 326).

Według biegłego sądowego trenera klasy I w gimnastyce sportowej dr. T. N., brak jest podstaw do stwierdzenia, iż przeprowadzenie zajęć z wychowania fizycznego na auli szkolnej, która posiada powierzchnię z płytek PCV nie było prawidłowe z punktu widzenia bezpieczeństwa i higieny. Zdaniem biegłego, zajęcia z wychowania fizycznego z dnia 16 listopada 2007 roku były przeprowadzone zgodnie ze wskazaniami wiedzy fachowej oraz z uwzględnieniem przepisów Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 roku w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach. W ocenie biegłego, warunki fizyczne powoda nie są wystarczającą barierą do wykonania ćwiczeń gimnastycznych. Ważniejsza wydaje się być w tego typu ćwiczeniach sprawność specjalna lub pewne uzdolnienia ruchowe zdobyte na wcześniejszych etapach edukacji. Na podstawie otrzymanych danych biegły wskazał, iż nie jest w stanie stwierdzić czy dopuszczenie powoda do zajęć było prawidłowe. Lekcja wychowania fizycznego prowadzona w Liceum Ogólnokształcącym w Ł. w dniu 16 listopada 2007 roku prowadzona była zgodnie z obowiązującą metodyką nauczania ćwiczeń ze złożoną strukturą ruchu. Biegły nie stwierdził postępowania niezgodnego w trakcie doskonalenia skoku kucznego przez skrzynię, zabezpieczenia miejsca i ochrony w trakcie lekcji wychowania fizycznego (opinia biegłego sądowego trenera klasy I w gimnastyce sportowej k. 236-242).

T. G. w chwili wypadku miał 17 lat, był uczniem II klasy I Liceum Ogólnokształcącego im. T. K. w Ł.. Na skutek wypadku z dnia 16 listopada 2007 roku wystąpił u niego rozstrój zdrowia powodujący ograniczenia jego dotychczasowego sposobu życia, do dnia dzisiejszego powód odczuwa skutki wypadku. Po wypadku powód stał się osobą zamkniętą w sobie, małomówną, unikał kontaktu z ludźmi. Powód w dniu

1 października 2009 roku rozpoczął studia na Wydziale Technologii Drewna

w (...) w W. Jednakże stan zdrowia spowodował, iż powód zrezygnował z nauki w dniu 6 października 2009 roku. Naukę podjął rok później - w październiku 2010 roku

(zaświadczenie k. 62, zeznania B. G.k. 200v-201, zeznania G. G.k. 201-201v, zeznania powoda k. 50v-52 i k. 371).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych wyżej dowodów.

W niniejszej sprawie pozwany kwestionuje swoją odpowiedzialność za skutki wypadku jakiemu uległ powód.

Ustalając zakres obrażeń jakich doznał powód w wyniku opisanego powyższej wypadku, jak też aktualnie odczuwanych przez niego dolegliwości zdrowotnych, Sąd oparł się na dokumentacji medycznej zgromadzonej w aktach sprawy oraz opiniach biegłych lekarzy. Dowody te są ze sobą zbieżne i zgodne.

Należy zauważyć, że w sprawie zasięgnięto opinii dwóch biegłych sądowych (z zakresu chirurgii, ortopedii i rehabilitacji medycznej oraz

z zakresu neurologii). W ramach kontroli merytorycznej

i formalnej opinii biegłych, nie dopatrył się Sąd nieprawidłowości pozwalających na odebranie złożonym opiniom przymiotu pełnowartościowego źródła dowodowego. Biegli wskazali bowiem wszelkie przesłanki przyjętego rozumowania, przedstawili także jego tok. Wnioski płynące z opinii przedstawione są klarownie i logicznie wynikają z przyjętych podstaw. Sąd nie dopatrył się błędów logicznych, niezgodności z życiowym doświadczeniem bądź też niespójności z pozostałym materiałem dowodowym. W tych warunkach opinie biegłych posłużyły za pełnowartościową podstawę dokonanych ustaleń faktycznych. W niniejszej sprawie wywołana została też opinia biegłego sądowego trenera klasy I w gimnastyce sportowej oraz opinia biegłego sądowego z zakresu chorób wewnętrznych, medycyny rodzinnej oraz medycyny szkolnej i sportowej. Sąd nie dopatrył się nieprawidłowości pozwalających na odebranie złożonym opiniom przymiotu pełnowartościowego źródła dowodowego. Biegli wskazali bowiem wszelkie przesłanki przyjętego rozumowania, przedstawili także jego tok oraz klarowne wnioski.

Sąd uwzględnił także zeznania powoda oraz świadków w zakresie w jakim ustalił powyższy stan faktyczny, gdyż są zgodne z pozostałym materiałem dowodowym zgromadzonym w sprawie.

Prawdziwość zgromadzonych w sprawie dokumentów urzędowych i prywatnych nie była przedmiotem zarzutów stron, a także nie wzbudziła wątpliwości Sądu.

Przywołane wyżej dowody w takiej konfiguracji tworzą łańcuch dowodów niesprzecznych wewnętrznie, wzajemnie, logicznie się dopełniających. Zgodnie z treścią art. 328 § 2 k.p.c. Sąd jest zwolniony ze wskazywania przyczyn, dla których dał wiarę dowodom stanowiącym podstawę ustaleń faktycznych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W niniejszej sprawie powód domagał się zasądzenia od pozwanego Powiatu (...) łącznie kwoty 210.750,00zł, w tym kwoty 190.000,00zł tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 3 sierpnia 2010 roku do dnia zapłaty, 15.350,00zł tytułem odszkodowania z racji zwiększonych potrzeb wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 3 sierpnia 2010 roku do dnia zapłaty oraz kwoty 450,00zł miesięcznie, płatnej z góry do dnia 10-go każdego miesiąca, począwszy od dnia 1 maja 2010 roku wraz z ustawowymi odsetkami w przypadku uchybienia płatności którejkolwiek z rat.

Argumentami przemawiającymi za uwzględnieniem powództwa miał być w ocenie powoda fakt, iż zajęcia wychowania fizycznego z dnia 16 listopada 2007 roku nie były dostosowane do warunków fizycznych i wydolności powoda, nadto nauczyciel nie przeprowadził lekcji prawidłowo oraz nie zostały zachowane podstawowe warunki bezpieczeństwa wykonywania ćwiczeń.

Sąd biorąc pod uwagę cały materiał dowodowy zgromadzony w sprawie uznał, że brak jest podstaw do przyjęcia odpowiedzialności pozwanego Powiatu (...). Odpowiedzialność ta bowiem mogła być oparta na przepisie art. 417 k.c. Przepis ten mówi, że Skarb Państwa ponosi odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną przez funkcjonariusza państwowego przy wykonywaniu powierzonej mu czynności. Dodać należy, że treść tego przepisu jako podstawy odpowiedzialności funkcjonariuszy publicznych za szkody powstałe przy wykonywaniu powierzonych im czynności była przedmiotem wykładni wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 4 grudnia 2001r. sygn. SK 18/00 opubl. w OTK 2001/8/256. Cytowany wyrok wskazał „iż przesłanki odpowiedzialności muszą być zgodne z treścią i wykładnią art. 77 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i jakiegokolwiek zawężanie odpowiedzialności poprzez stawianie wymogów, przesłanek dodatkowych jest niewłaściwe i sprzeczne z nadrzędną normą konstytucyjną”. Zgodnie z powołanym orzeczeniem, Skarb Państwa odpowiada na zasadzie art. 417 k.c. za zaniechania, bądź działania swoich funkcjonariuszy niezgodne z prawem, zaistniałe przy wykonywaniu powierzonych im czynności. Innymi słowy konieczne jest wykazanie w sprawie, iż sprawca szkody działał bezprawnie - a więc naruszył przepisy prawa, bądź normy obyczajowe lub moralne (uzasadnienie powołanego orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego). Należy podkreślić, że powyższy kierunek wykładni został również zaaprobowany przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 08 stycznia 2002r. sygn. I CKN 581/99 opubl. w Biuletynie Sądu Najwyższego 2002/3/12. Motywując rozstrzygnięcie Sadu w niniejszej sprawie należy wyjaśnić, że działanie bezprawne to działanie, które pozostaje w sprzeczności z obowiązującym porządkiem prawnym jak również z obowiązującymi zasadami współżycia społecznego (tak Komentarz do Kodeksu Cywilnego Księga Trzecia Zobowiązania Gerarda Bieńka i innych str. 206 W-wa 1996r.). To do Sądu należy ocena czy w konkretnym przypadku naruszone zostały przepisy prawa lub też czy działania te są sprzeczne z zasadami współżycia społecznego. Sąd analizując zebrany w sprawie materiał dowodowy nie dopatrywał się działań, które nosiłyby znamiona bezprawności.

Zgodnie z ustaleniami Sądu, w dniu 16 listopada 2007 roku, w trakcie zajęć wychowania fizycznego wykonując ćwiczenie skok przez skrzynię powód, po wykonaniu przeskoku, nieprawidłowo wylądował na materacu i upadł za skrzynią na prawy bok. Lekcja wychowania fizycznego, w tym nauka ćwiczenia „skok kuczny przez skrzynię” była przeprowadzona prawidłowo, zgodnie ze wskazaniem wiedzy fachowej, asekuracja osób wykonywujących ćwiczenie została wykonana prawidłowo. Zajęcia z wychowania fizycznego były przeprowadzone z uwzględnieniem przepisów Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 roku w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach

i placówkach. W dacie wypadku powód był osobą otyłą (około 110-115kg)

i mierzył około 190 cm wzrostu, posiadał zwolnienie lekarskie z biegów długodystansowych i ćwiczeń wysiłkowych, jednakże nie było obiektywnych przesłanek by nie dopuścić powoda do wykonywania ćwiczenia „skok kuczny przez skrzynię”. Jak wykazało postępowanie dowodowe, w szczególności

z opinii biegłych wynika, iż warunki fizyczne powoda nie były wystarczającą barierą do wykonania ćwiczeń gimnastycznych. W tej sytuacji trudno przyjąć, że nauczyciel wychowania fizycznego prowadzący lekcję dopuścił się jakiegokolwiek zawinienia. Jeżeli brak jest zawinienia to jednocześnie nie można przyjąć normalnego związku przyczynowego pomiędzy takim zachowaniem funkcjonariusza a szkodą.

Nie ma więc z tych względów podstaw do uznania, iż zachodzą przesłanki do uznania odpowiedzialności strony pozwanej na zasadzie art. 417 k.c.

Z uwagi na fakt, iż w niniejszej sprawie nie ma podstaw do uznania, iż zachodzą przesłanki do uwzględnienia powództwa na podstawie art. 417 k.c., Sąd rozważył odpowiedzialność pozwanego także na podstawie art. 417² k.c. .

Zasada słuszności jest jedną z zasad odpowiedzialności cywilnej, która stanowi uzupełnienie zasady winy i zasady ryzyka. Odpowiedzialność na zasadzie słuszności aktualizuje się wówczas, gdy z jednej strony brak jest podstaw do dochodzenia roszczenia odszkodowawczego na zasadach ogólnych, ale z drugiej strony istnieją istotne powody, które przemawiają za kompensacją szkody. Zasada słuszności znajdzie zastosowanie przy naprawieniu szkody, która jest następstwem wykonywania władzy publicznej w sposób legalny zgodny z prawem, której nie można przypisać cechy bezprawności (tzw. szkody legalne), lecz w określonej sytuacji nie byłoby ani słuszne, ani zasadne, by skutki wyrządzenia szkody obciążały wyłącznie poszkodowanego.

Słusznościowa klauzula generalna powołana jest w art. 417² k.c. jako przesłanka normatywna, a brzmienie tego przepisu wskazuje, że powinna być rozumiana funkcjonalnie zarówno w aspekcie pozytywnym jak i negatywnym. Oznacza to, że sądy obligowane są do jej zastosowania przy podejmowaniu rozstrzygnięcia zarówno uwzględniającego jak i oddalającego powództwo. Relevantne są przy tym wszystkie okoliczności danej sprawy, które mogą uzasadnić przyjęcie odpowiedzialności Skarbu Państwa, jednostki samorządu terytorialnego lub innej osoby prawnej wykonującej władzę publiczną z mocy prawa bądź mieć znaczenie dla ustalenia rozmiaru szkody podlegającej kompensacie. W okolicznościach konkretnych spraw wymóg istnienia normalnego związku przyczynowego pomiędzy działaniem (nawet całkowicie legalnym) funkcjonariusza a szkodą może być w imię zasad słuszności interpretowany z większą swobodą. W każdym jednak wypadku zachowana powinna być łączność przyczynowo-skutkowa pomiędzy zdarzeniem, powodującym szkodę a szkodą. Łączność tego rodzaju, że bez określonego działania funkcjonariusza (choćby w pełni prawidłowego) nie doszłoby do powstania uszkodzenia ciała, rozstroju zdrowia czy utraty żywiciela. Postępowanie funkcjonariusza pozostaje więc istotną przyczyną sprawczą szkody. Tego rodzaju zabieg interpretacyjny w konkretnych okolicznościach jest realizacją postulatu zadośćuczynienia zasadom współżycia społecznego.

Podkreślenia jeszcze raz wymaga, iż przepis art. 417² k.c. zawiera regulację prawną odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną takim wykonywaniem władzy publicznej, któremu nie można przypisać cechy bezprawności (tzw. szkody legalne). Reasumując, przesłankami odpowiedzialności na zasadzie art. 417²kc są zatem:

- 1) wykonywanie zgodnie z prawem władzy publicznej;
- 2) powstanie szkody na osobie;
- 3) adekwatny związek przyczynowy pomiędzy aktem władzy publicznej a szkodą;
- 4) zasadność przyznania odszkodowania w świetle zasad słuszności.

Celem powyższej regulacji prawnej, która wykracza poza minimalny standard ochrony jednostki określony przez art. 77 ust. 1 Konstytucji RP, jest zapewnienie poszkodowanemu kompensaty szczególnie dotkliwych uszczerbków spowodowanych władczą działalnością jednostek państwa i samorządu terytorialnego, jeżeli przemawiają za tym normy etyczne, a wobec zgodnego z prawem zachowania sprawy usunięcie tych następstw nie jest możliwe na podstawie przepisów ogólnych. Przywołany przepis ogranicza uszczerbki, za które poszkodowanemu można przyznać kompensatę. Może on żądać bowiem odszkodowania wyłącznie za szkodę na osobie. Szkada na osobie powstaje wskutek naruszenia dóbr osobistych poszkodowanego, a w szczególności uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia (art. 444 § 1 k.c.). Przyjmuje się, że przy stosowaniu przesłanki "względów słuszności" uprawnione jest odwołanie się do poglądów, jakie w doktrynie i orzecznictwie ukształtowały się przy stosowaniu przesłanki zasad współżycia społecznego. Mając na uwadze tak rozumiane "względy słuszności" trzeba jednoznacznie stwierdzić,

że w okolicznościach tej sprawy istnieją przesłanki do uwzględnienia powództwa w oparciu o względy słuszności o których mowa w art. 417² k.c.

Przede wszystkim podkreślenia wymaga, że powód niewątpliwie poniósł szkodę którą należałoby zrehabilitować stosownym zadośćuczynieniem. T. G. doznał urazu mając 17 lat, a więc w bardzo młodym wieku, w trakcie zajęć lekcyjnych prowadzonych przez i pod nadzorem nauczyciela, w placówce szkolnej, której obowiązkiem jest zapewnienie bezpiecznych warunków. Mimo, iż lekcja wychowania fizycznego, w tym nauka ćwiczenia „skok kuczny przez skrzynię” została przeprowadzona prawidłowo, zgodnie ze wskazaniami wiedzy fachowej, asekuracja osób wykonywujących ćwiczenie została wykonana prawidłowo, to jednak doszło do nieszczęśliwego wypadku, wskutek którego powód doznał szkody. Jak wykazało postępowanie dowodowe, powód przeszedł bolesne i długotrwałe leczenie, w tym między innymi endoprotezoplastykę prawego stawu biodrowego i wymaga dalszej rehabilitacji. Z uwagi na powyższe, u powoda występują ograniczenia codziennym funkcjonowaniu, powód ma problemy z dłuższym chodzeniem, uprawianiem sportów, podnoszeniem czy dźwiganiem cięższych przedmiotów. Należy też podkreślić, iż z uwagi na stan zdrowia powód został pozbawiony możliwości rozpoczęcia w terminie nauki w szkole wyższej, w okresie leczenia i początkowej fazy rekonwalescencji został też pozbawiony życia towarzyskiego, spotkań z kolegami i koleżankami, co dla tak młodej osoby było dużym obciążeniem emocjonalnym i wywoływało u powoda stany depresyjne.

Wszystkie powyższe okoliczności uzasadniały zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda zadośćuczynienia za doznaną krzywdę w kwocie 50.000,00zł na zasadzie słuszności. Odsetki ustawowe od powyższej kwoty Sąd zasądził od dnia 15 grudnia 2010 roku do dnia zapłaty, na zasadzie art. 455kc (punkt I wyroku).

W pozostałym zakresie Sąd oddalił powództwo (punkt II wyroku).

Za podstawę rozstrzygnięcia o kosztach procesu w punkcie III wyroku Sąd przyjął wyrażoną w art. 102 k.p.c. zasadę słuszności.

Zgodnie z przepisem art. 102 k.p.c. w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami.

W niniejszej sprawie zachodzi szczególny wypadek uzasadniający nieobciążanie powoda kosztami drugiej strony. Sytuacja osobista

i majątkowa powoda wskazana w oświadczeniu o stanie rodzinnym, majątku, źródłach utrzymania i dochodach wskazuje, że obciążenie go kosztami procesu pozostawałoby w sprzeczności z normą wyrażoną w art. 102 k.p.c. Powód jest studentem, mieszka z rodzicami, utrzymuje się z renty socjalnej i wsparcia finansowego rodziców. Wobec powyższego Sąd nie obciążył powoda obowiązkiem zwrotu kosztów procesu na pozwanego.

Nieuiszczone zaś przez powoda koszty sądowe w postaci opłaty sądowej od pozwu oraz wydatki na opinie biegłych, Sąd przejął na rachunek Skarbu Państwa (punkt IV wyroku).

Z tych względów, orzeczono, jak w wyroku.